

Foto: Gjermund Birkeli

Optibiff-prosjektet er godt igang

Hovedmålet for prosjektet Optibeef er å skaffe mer kunnskap som kan bidra til å optimalisere driftsopplegg og avlsmessig framgang i ammekuproduksjonen. Det endelige målet å øke storfekjøttproduksjonen per mordyr i besetningene gjennom bedre rådgivning og undervisning. I første del av prosjektet gjennomføres detaljstudier av utvalgte ammekubesetninger, som skal gi grunnlag for beregninger av produksjonseffektivitet og produsentøkonomi.

Stipendiat · HØYSKOLEN I NORD-TRØNDELAG

Tekst: Marit Wetlesen

De 31 ammekuprodusentene som er med i forskningsprosjektet Optibiff har denne våren blitt intervjuet om deres driftsopplegg. Produsentene er fordelt over hele landet, hvor de driver under svært ulike produksjonsforhold. De utvalgte besetningene skal detalj studeres ved hjelp av intervju, data fra Storfekjøttkontrollen og regnskapsdata. Effektiviteten i ammekubesetningene skal analyseres, der både biologi og økonomi skal tas i betraktning.

Analysene skal utføres i løpet av denne høsten. Vi kommer tilbake seinere med resultater fra dette arbeidet. Denne artikkelen beskriver inntrykk og erfaringer som allerede har satt seg etter besøk og intervju. Produsentene har svært ulike produksjonsgrunnlag og driftsløsninger med beliggenhet som strekker seg fra Vest-Agder til Troms. Enkelte produsenter driver under svært frodige forhold med mye innmark og gode beiter, mens andre igjen har en større andel utmark som utnyttes til beiter. I områder der tilgangen på halm er god er det ofte billigere driftsløsninger, med uisolerte husdyrbygg og bruk

av talle. Mange produsenter synes halm er viktig for å skape et rent og varmt miljø for kalven, og ser at dette gir positivt utslag på kalvehelsen. Selv en del produsenter som holder til lenger nord i landet, prioriterer å kjøpe halm til kalvene til tross for store transportkostnader.

Produsentene som driver i områder hvor vinteren er lang og kald har ofte isolerte husdyrbygg. Imidlertid er det også flere som har uisolerte husdyrbygg på steder hvor vinteren er veldig kald. Mange av disse produsentene synes dette kan være et problem, særlig dersom de i tillegg har en driftsløsning

uten bruk av halm. Bløt gjødsel fryser og det kan bli veldig kaldt ved kalving, noe som fører til frostskafer på ørene etter fødsel. En produsent har løst problemet ved å ha et lite varmerom han kan ta inn kalvene en liten stund etter fødsel. En annen produsent hadde løst problemet med å flytte kalvings-sesongen til lenger ut på våren. Andre produsenter mente senere kalving er en ulempe, fordi kalvene da blir yngre i beitesesongen og dermed ikke nyttiggjør seg like godt av beite. Flere produsenter synes det er en ulempe at det i dag stort sett skal bygges uisolert når det bygges nytt. En produsent hadde tenkt å etterisolere husdyrbygget sitt som følge av disse problemene.

Ammekubesetningene som er med i prosjektet varierer i størrelse fra 11 morder til over 100 morder. Besetningsstørrelsen er hos de fleste stort sett tilpasset tilgjengelig grovfør areal. Enkelte produsenter har likevel langt større besetninger enn de har grovføreamal til. De mente selv at de har god økonomi i drifta selv med mye innkjøpt grovfør. En produsent er et unntak, han har større grovførproduksjon enn han har behov for i forhold til besetningsstørrelsen. Han vil gjerne øke størrelsen på besetningen, men dagens tilskuddssystem gjør at det er mer lønnsomt for ham å kjøpe inn unger av NRF til oppføring. Likevel er stort sett utfordringen heller at produsentene gjerne skulle hadde bedre tilgang på grovfør.

De utvalgte ammekuprodusentene som er med i prosjektet er produsenter som satser og legger mye tid og energi i drifta. De aller fleste er bønder på heltid, og har dermed mulighet til å være til stede store deler av dagen. Inntrykket er at det å være til stede, spesielt i perioder med kalving, er en viktig faktor for å lykkes.

Interessen for avl stor hos mange av produsentene. Flere bruker en høy andel semin og legger i tillegg mye penger på avlsokse. På spørsmål om hva som er viktig ved kjøp av avlsokse, er pris stort sett lite viktig. Dette tyder på at produsentene mener det lønner seg å investere mye i en avlsokse de mener er god.

Besøkene hos ammekuprodusentene har vist at produksjonen drives på mange ulike måter, under varierende forhold og med varierende størrelse. Produksjonen blir tilpasset både ressursgrunnlag og personlige preferanser. Mange mente de får til en god økonomisk ammekuproduksjon selv om de har ulike forutsetninger, men det var også produsenter som syntes det var økonomisk utfordrende. Dette gir et stort spekter av løsninger og utfordringer knyttet til drifta, og det blir spennende å komme i gang med analysene nå i høst.

Highlighter:

- Billige driftsløsninger, uisolerte bygg og bruk av talle dominerer i områder med god tilgang på halm
- Halmunderlag til kalver kan gi positivt utslag på kalvehelsen
- Uisolerte husdyrbygg kan være en utfordring i kalde områder
- Grovforareal er ofte begrensende faktor for økt produksjonen
- Tilstedeværelse kan være viktig faktor for å lykkes i kalvingsperioden
- Ammekuproduksjonen blir tilpasset både ressursgrunnlag og personlige preferanser

FAKTA OM PROSJEKTET

OPTIBEEF er et 4-årig prosjekt (2014 – 2017) finansiert av Forskningsmidlene for jordbruk og matindustri (tidl. FFL/JA), samt samarbeidspartnere fra næringa: Nortura, KLF, TYR, Animalia og Geno. Forskningsarbeidet utføres av Institutt for husdyr- og akvakulturvitenenskap (IHA-prosjektleder) og Institutt for produksjonsdyrmedisin (PRODMED) ved NMBU, i samarbeid med Nibio (tidl. NILF) og Høgskolen i Nord-Trøndelag (HiNT). Nordiske samarbeidspartnere er Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) og MTT Ag. Res. samt Satafood Dev. Assoc. i Finland.

